



The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI
TERMÉKEINK LEGNAGYOBB FELVEVŐ PIACA
A SZOVJETUNIO

ÉLIÁS ANDRÁS dr.

A KGST Komplex Programjának végrehajtását szolgáló célprogramok kidolgozása és a jubileumi évforduló időszerűvé teszi a magyar—szovjet mezőgazdasági és élelmiszeripari külkereskedelmi forgalom elemzését és értékelését, valamint az egymás közötti áruforgalom bővítése lehetőségeinek vizsgálatát.

Összefoglalva megállapítható, hogy a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek magyar—szovjet külkereskedelmi forgalma eredményesen fejlődött. A mezőgazdasági gépgyártás és vegyipari gyártásszakosítási eredményei nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a mezőgazdaság és az élelmiszeripar anyagi—műszaki ellátottságának szintje jelentős mértékben emelkedett az utóbbi évek folyamán.

Termelésfejlesztési célkitűzéseinknek megfelelően az elkövetkezendő évek folyamán minden remény megvan arra, hogy tovább növekedjék a kölcsönös áruszállítás, mindenekelőtt mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekből, és ez lehetővé teszi mindkét ország lakosságának növekvő élelmiszer-szükségletének mind mennyiségi, mind minőségi kielégítését.

Ehhez nyújt segítséget a KGST-országok közötti sokoldalú, s ezen belül nem utolsósorban a szovjet—magyar kétoldalú együttműködés különböző formáinak további tökéletesítése, a gyártásszakosítás, a termelési specializáció elmélyítése és a közös vállalkozások létrehozása a kölcsönös előnyök érvényesítése mellett.

A SZOVJETUNIO MEZŐGAZDASÁGÁNAK FEJLŐDÉSE

Az életszínvonal emelésére irányuló politikai célkitűzésekkel szerves összefüggésben az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány mindig nagy figyelmet fordított és fordít a mezőgazdaság fejlesztésére. Az SZKP KB a mai szovjet agrárpolitika alapjait lefektető 1965. évi márciusi határozata óta a legfelsőbb pártvezetés több határozatában hívta fel a figyelmet arra, hogy a tudományos—technikai forradalom vív-

1. táblázat

A MEZŐGAZDASÁG FEJLESZTÉSÉRE FORDÍTOTT BERUHÁZÁSOK*

Megnevezés	1961—1965.	1966—1970.	1971—1975.
	években, milliárd rubel, változatlan áron		
Összes beruházás	48 566	82 154	131 503
Ebből:			
állami beruházások	27 804	48 513	83 827
kolhozok beruházásai	20 762	53 641	47 676
Az összes beruházás termelésfejlesztésre fordított része	41 670	68 175	113 401

* Forrás: Narodnoje hozjajszto SZSZSZR v 1975 g. Sztatyisztika, Moszkva, 1976.

mányait a fejlett szocialista társadalom mezőgazdasági fejlődésének meggyorsítására, a mezőgazdasági termelés növelésére, minőségének és hatékonyságának javítására használják fel.

A mezőgazdaság fejlesztésének meggyorsítása érdekében 1965-től kezdve lényegesen növelték a szovjet mezőgazdaság beruházásait. (Lásd: 1. táblázat.)

Az ágazat részesedése a népgazdasági összes beruházásból az 1961—1965. évi 19,6 és az 1966—1970. évi 23,2%-ról az 1971—1975. évekre 26,2%-ra nőtt.

A mezőgazdasági termelés anyagi-műszaki bázisának fejlődése, a kolhoztagok és valamennyi mezőgazdasági dolgozó élet- és munkakörülményei javításának eredményeképpen a mezőgazdasági termelésben jelentős eredményeket értek el.

A mezőgazdaság 1975. évi bruttó termelése az 1960. évihez képest 141, az 1965. évihez viszonyítva pedig 126%-ra emelkedett.

Az 1961—1965. évi bázishoz viszonyítva növekedett a gabona-, a nyersgyapot-, a zöldség-, a hús-, a tej-, a tojás- és a gyapjútermelés. (Lásd: 2. táblázat.)

A IX. ötéves terv (1971—1975) időszakában azonban a főbb kultúrák átlagtermése alig emelkedett; a napraforgó és a burgonya átlagtermése stagnált, a cukorrépaé pedig csökkent.

Az össztermelés és az átlagtermés nem kielégítő alakulásában a tervidőszak rendkívül kedvezőtlen időjárása játszott döntő szerepet. A termelésben igen komoly visszaesés következett volna be, ha nem fejlődik nagymértékben a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisa, nem szilárdult volna meg a mezőgazdasági és élelmiszeripari üzemek gazdálkodása.

A mezőgazdasági termelés növekedése — egyes években jelentős importtal párosulva — lehetővé tette az élelmiszer-fogyasztás emelkedését a jövedelem, illetve a vásárlóerő növekedése következtében.

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS ALAKULÁSA*

2. táblázat

Megnevezés	1961—1965.	1966—1970.	1971—1975.
	évek átlaga		
Bruttó termelés (1965. évi árakon), milliárd rubel	66,3	80,5	90,9
Gabona, millió t	130,3	167,6	181,6
Nyersgyapot, millió t	4,99	6,10	7,67
Cukorrépa, millió t	59,2	81,1	76,0
Napraforgó, millió t	5,07	6,39	5,97
Rostlen, ezer t	408	458	456
Burgonya, millió t	81,6	94,8	89,8
Zöldség, millió t	16,9	19,5	23,0
Hús (vágósúlyban), millió t	9,3	11,6	14,0
Tej, millió t	64,7	80,6	87,4
Tojás, milliárd db	28,7	35,8	51,4
Gyapjú, ezer t	362	398	442

* Forrás: Narodnoje hozajisztvo SZSZSZR v 1975. g. Sztatyisztika, Moszva, 1976.

AZ EGY FŐRE JUTÓ FOGYASZTÁS ALAKULÁSA*

3. táblázat

Megnevezés	1950.	1965.	1970.	1975.
	évben, kg			
Hús és húskészítmények (szalon- nával együtt) hússzámitva	26	41	48	57
Tej és tejtermékek tejszámitva	172	251	301	315
Tojás, db	60	124	159	215
Hal és halkészítmények	7,0	12,6	15,4	16,8
Cukor	11,6	34,2	38,8	40,8
Ételaj, növényi	2,7	7,1	6,8	7,9
Burgonya	241	142	130	120
Zöldség és kóbabok	51	72	82	87
Gyümölcs, szőlő és bogyósok (bor nélkül)	11	28	35	37
Cereáliák lisztre számítva	172	156	149	141

* Forrás: Narodnoje Hozajisztvo SZSZSZR v 1975. g. Moszkva, 1976.

Az egy főre jutó fogyasztásban viszonylag még nagy szerepe van a cereáliáknak. A táplálkozás szerkezete azonban mindinkább a biológiai teljesebb értékű, vitaminokban és fehérjékben gazdag hús és húskészítmények, zöldség- és gyümölcsfélék, valamint a tej és tejtermékek fogyasztása felé tolódik. (Lásd: 3. táblázat.)

Az 1976—1980-as tervelőirányzat a mezőgazdasági termelés 14—17%-os emelkedésével számol. Ezen belül a szőlőtermelésnél 49, a gyümölcsöknél és bogyósoknál 33, a cukorrépánál 15—27, a gabonaféléknél 18—21, a zöldségféléknél 24, a napraforgónál 27 és a húsnál 6—11%-os a termelés növelésének előirányzata. Az egy főre jutó gyümölcsfogyasztás 35, a zöldségféléké 30, a húsfélések több mint 5, a tojás mintegy 5%-os emelkedésével számol a középtávú terv.

Az 1976—1980-as előirányzatok megalapozása céljából a *mezőgazdasági beruházások 30%-kal nőnek*, s így a *nép gazdasági összes beruházásból az ágazat mintegy egyharmaddal részesedik*. Ez lehetővé teszi, hogy 1,9 millió traktort, 350 ezer tehergépkocsit, 538 ezer *gabonakombájnt* kapjon a mezőgazdaság. Az egyéb mezőgazdasági gépek 23 milliárd rubeles értékéből több mint 10 milliárdot az állattenyésztési és takarmánygyártó gépek és berendezések beszerzésére fordítanak.

Mindezzel összefüggésben jelentősen nő a *mezőgazdasági gépek gyártása*. 1980-ban a terv szerint például 580—600 ezer darab traktort, 125 ezer kombájnt gyártanak.

Az elmúlt évekhez viszonyítva gyors ütemben növekszik a rendelkezésre álló *műtrágya és növényvédő szerek* mennyisége. A terv szerint 1980-ban 115 millió tonna hatóanyagú műtrágyát kap a mezőgazdaság, s ezáltal az egy hektárra jutó műtrágya-felhasználás az 1975. évi 76,7 kg-ról 120 kg-ra emelkedik.

A növényvédő szerek gyártása 1980-ban eléri a 628 ezer tonnát, ebből a peszticideké a 245 ezer tonnát.

A X. ötéves terv, de a hosszú távú tervidőszak is célul tűzi ki a *gabona-termelés* gyors ütemű növelését. Bővítik az öntözéses gabona, elsősorban a kukorica vetésterületét, és a vetésszerkezetben is nő a kukorica, az árpa és a rizs aránya.

Tervezik a *zöldségfélék* termelésének jelentős emelését és az öntözéses zöldségtermelés területének bővítését is. Komoly figyelmet fordítanak a *gyümölcs-termelés* mennyiségi növelésére és választékának bővítésére.

A *hústermelés* 1980-ig mérsékelten emelkedik. Ennek okai az egyes évek kedvezőtlen gabonatermése következtében a sertéstartásban esetenként mutatkozó gondok. Az 1976. és az 1977. évre tervezett hústermelés szintje például nem érte el az 1975. évi 15,1 millió tonnát.

A Szovjetunió komoly erőfeszítéseket tesz az ágazat *anyag-műszaki* bázisa erősítéséért. Az ágazat fontos feladata a rendelkezésre álló anyagi-műszaki eszközök jobb kihasználása, a beruházások megvalósítása. A termelőeszköz-gyártó ipar feladata pedig a mezőgazdaság igényének jobban megfelelő mezőgazdasági gépek, berendezések és felszerelések, egyéb eszközök gyártása.

A szovjet mezőgazdaság és élelmiszeripar gyorsabb ütemű fejlődése, a termelési lehetőségek jobb kihasználása mellett is szükség lesz egyes mezőgazdasági termékek importjára. Mindenekelőtt húsból és húskészítményből, zöldség-, gyümölcsfélékből és takarmánygabonából lesz szükség jelentősebb importra.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI TERMÉKEINK KIVITELE
A SZOVJETUNIÓBA

Összes népgazdasági kivitelünkben a termelés, a külső piaci tényezők, mindenekelőtt a szovjet piac nagy felvevőképessége, s a kölcsönös kereskedelempolitikai tényezők együttes hatása alapján *leggyorsabban* a szovjet viszonylatú forgalom fejlődött. 1965-höz képest 1975-re például összes ide irányuló kivitelünk több mint 3,3-szeresére emelkedett. Ezen belül is legnagyobb mértékben a mezőgazdasági és élelmiszeripari kivitel növekedett: ebben az időszakban *meghatszorozódott*.

A kiviteli ütem ilyen arányú növekedésében az árak, mindenekelőtt az 1975-ben bekövetkezett KGST szerződéses árak változásai is szerepet játszanak.

Az elmúlt másfél évtizedben a kivitel emelkedésének nem a szovjet piac felvevőképessége, hanem inkább mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésünk szintje szabott határt. Elmondhatjuk, hogy alapvetően mindig sikerült teljesíteni államközi kötelezettségeinket, s az esetenként jelentkező feleslegeinket is el lehetett a szovjet piacon helyezni.

Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeink *legnagyobb vásárlója* a Szovjetunió. 1975-ben ide irányult az ágazati kivitel 38,2%-a. Összehasonlításképpen: Olaszország 12,2, az NDK 10,2, Csehszlovákia 8,3, az NSZK 8,1, Ausztria 3,7 és Lengyelország 2,3%-kal részesedett ágazati kivitelünkben.

Az elmúlt 15 évben jelentősen módosult a Szovjetunióba irányuló kivitelünk *szervezete*. 1960-ig főleg húst, vaját és gabonaféléket értékesítettünk e piacon. 1960-tól kivitelünk nagyobb részét az *élelmiszeripari termékek* tették ki. Ezen belül jelentős volt a feldolgozott zöldség, gyümölcs és a bor kivitele. Ezek aránya 1960 és 1975 között 34—40% között ingadozott. E termékesoport kivitelének volumene 1960-hoz viszonyítva *megtöbbszörözött*.

Kertészeti termékekből kivitelünk mennyisége 1965-höz képest 1975-re is *megtöbbszörözött*. Nagymértékben hozzájárult ehhez a zöldség- és gyümölcstermelésünket megalapozó magyar—szovjet egyezmény. A kertészeti termékek szovjet viszonylatú exportja az elmúlt öt éves tervidőszakban is megkétszereződött.

1970-ben a Szovjetunióba irányuló mezőgazdasági és élelmiszeripari kivitelünk 30%-át állati eredetű, míg 70%-át a növényi termékek tették ki. Megközelítően ilyen arányú volt a nyers és a feldolgozatlan, illetve a feldolgozott termékek kivitele is. 1973 óta — a vágómarha-, illetve a gabonakivitel emelkedése következtében — ismételten növekszik a feldolgozatlan termékek aránya.

Ismeretes, hogy a Közös Piac importkorlátozó intézkedései 1974-ben milyen nagy vágómarha- és marhahús-értékesítési gondokat okoztak. A zárlat bevezetése után exportunk megindult a Szovjetunióba, dollár-fizetés ellenében. Azóta e piac *vágómarha- és marhahúskivitelünk* fontos felvevője.

A Szovjetunió szerepét mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésünk külső piaci megalapozásában méginkább érzékeltetik a kiemelt mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek 1975. és 1976. évi exportjának adatai.

Mezőgazdasági és élelmiszeripari kivitelünkben a Szovjetunió 1975-ben 38,6%-kal részesedett. A kivitt mezőgazdasági termékek 42,7%-a, míg az élelmiszeripari termékek 38,6%-a került szovjet piacra.

Ez a piac vette fel akkor az exportált savanyúság (értékben számítva) több mint 80, a főzelékkonzerv több mint 70, az élő marha több mint 65, a kukorica 48, a gyümölcs több mint 59%-át. Borkivitelünk 52%-a, a kukoricáénak közel 48, a kenyérgabonáénak mintegy 42, a friss tojásának csaknem 47, a vágott baromfiénak 34, a csontos nyershúsának 38, a fűszerpaprika-őrleményének 12, a paradicsomkonzerv-kivitelünknek kerekén 12%-a került a Szovjetunióba.

Az ágazati kivitelből az élelmiszeripari termékek részaránya 1976-ban alig haladta meg szovjet viszonylatban az 50%-ot.

Az elmúlt 16 év tapasztalatai igazolták, hogy a Szovjetunió kereslete összességében több mezőgazdasági termékből, mindenekelőtt gabonafélékből, állati termékekből IV. ötéves tervünk időszakában, 1976-ban már friss és feldolgozott zöldség- és gyümölcsfélékből is meghaladta exportlehetőségeinket. Az elmúlt 15–16 évben többször — de főleg az utóbbi három esztendőben — előfordult, hogy a Szovjetunió importja erőteljesen emelkedett KGST-n kívüli, mindenekelőtt fejlett tőkésországokból.

Gabonafélékből a Szovjetunió 1974-ben több mint 7 millió, 1975-ben pedig több mint 15 millió tonnát importált. E két év átlagát tekintve kivitelünk a teljes szovjet import 4,4%-át fedezte. Ezzel a Szovjetunióba exportáló országok között az 5. helyet foglaltuk el.

A szovjet zöldségimport friss és feldolgozott zöldségfélékből adódik, amelynek döntő részét az elmúlt két évben főleg négy országból: Bulgáriából, az EAK-ból, a KNDK-ból és Romániából szerezték be.

A szovjet konzervimport 1974-ben 840 ezer, 1975-ben 805 ezer tonnát tett ki. A legnagyobb szállítók Bulgária, Magyarország, illetve Románia volt. 1975-ben részesedésünk meghaladta az 50%-ot.

A Szovjetunió frissgyümölcs-importja 1974-ben több mint 900 ezer, 1975-ben pedig 865 ezer tonna volt. Ebből 1974-ben mi 222 ezer, illetve 1975-ben 218 ezer tonnát szállítottunk, majd Marokkó, Bulgária, az EAK, Kína és Görögország következik.

Hazánkból a Szovjetunióba szállított friss gyümölcs 98%-át az alma adja. A szovjet almaimportban részesedésünk 1975-ben 62,3%-ot ért el.

Az elmúlt években különösen megemelkedett a szovjet húsimport. Az 1975-ös importban részesedésünk 17,8, Franciaországé 11,2, Argentínáé 6, Írországé 5,8, Új-Zélandé 2,9% volt.

1976-ban a Szovjetunióba irányuló összes népgazdasági kivitelből az ágazat részesedése elérte a 24%-ot.

Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeink szovjet viszonylatú értékesítési lehetőségei az elkövetkezendő években is kedvezőek, amellett, hogy

a Szovjetunió mezőgazdasági és élelmiszeripari termelése jelentősen emelkedik. A lakosság számának várható növekedése (268 millió fő 1980 végén), az életszínvonal további emelkedésével együttjáró választékbővülés az élelmiszerek iránti kereslet olyan mértékű növekedését eredményezi, amely szükségessé teszi az élelmiszer-behozatal emelkedését is.

A két ország mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésfejlesztési lehetőségeinek, a fogyasztás volumenének, illetve szerkezetének előrevetíthető és a termelés várható specializációjának fejlődése alapján ágazati kivitelünkben továbbra is jelentős szerepe lesz a szovjet piacnak. *Biztosan számolhatunk a szovjet piaccal a vágómarha, a hús és húskészítmények, a takarmánygabona, a friss és feldolgozott zöldség- és gyümölcsfélék, az égetett szeszes italok és a bor, a vetőmagfélések, a baromfitenyésztés termékeinek* kivitelénél.

A Szovjetunió tehát nagy és biztos piacot jelent élelmiszereink számára. Ugyanakkor a KGST-országokon kívül mind több *tőkés exportőr* versenyevel is találkozunk csaknem minden terméknél. Elmúlt tehát az az idő, amikor a *minőségi* követelményeknek nem tulajdonítanak nagy jelentőséget. Amilyen mértékben kiegyensúlyozottabbá válik a piac, olyan mértékben kerülnek előtérbe a minőségi igények is. Fokozódnak a minőségi követelmények mindenekelőtt a hússal és húskészítményekkel, majd a friss és feldolgozott zöldség- és gyümölcsfélékkel szemben.

Mindez azt követeli tőlünk, hogy reálisan számoljunk nemcsak a mennyiségi, de a fokozódó minőségi igényekkel is. Különösen a feldolgozott zöldség- és gyümölcsféléknél vannak komoly tennivalóink e téren.

Az elkövetkező évek élelmiszer-kivitelének szovjet viszonylatú emelkedését már megkötött megállapodások is megalapozzák. A gabonafélék, a vágómarha és marhahús, az *energiahordozók* és *nyersanyagok* kölcsönös szállításáról szóló kormányegyezmény 1980 végéig érvényes.

Az 1975-ben aláírt 1976–1990 közötti időszakra szóló egyezmény friss és feldolgozott zöldség- és gyümölcsfélék, valamint a bor szállításáról intézkedik. 15 éves időszakra szól a KGST sokoldalú, ezen belül a szovjet–magyar kölcsönös vetőmagszállítást bővítő kétoldalú egyezmény.

A Szovjetunióval eddig megkötött kétoldalú megállapodások, a KGST célprogramok alapján megkötendő további egyezmények biztosítékot jelentenek arra, hogy kivitelünk tovább fokozódik a Szovjetunióba mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekből.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI TERMÉKEK BEHOZATALA A SZOVJETUNIÓBÓL

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek behozatala az 1960–1976 közötti időszakban 8–11%-át adta összes népgazdasági importunknak.

A behozatal nagyságát a belföldi termelés alakulása, a takarmányfélések iránti fokozódó igények, a déligyümölcs és élvezeti cikkek import-

jának emelkedése, majd a IV. ötéves tervidőszak cukorimportja és a beszerzési árak változása befolyásolta. A Szovjetunió 1960-ban ágazati importunkban nagy szerepet játszott. 1975-ben az élelmiszerek kisebb hányada származott szovjet viszonylatból. 1975-ben a Szovjetunió részesedése mezőgazdasági és élelmiszeripari behozatalunkból 4,4%, ebből az élelmiszeripari termékek 3,7%-kal részesedtek. Behozatalunkban nagyobb részaránnyal szerepel még Brazília és az USA, majd Csehszlovákia és Románia.

Az elmúlt évek tapasztalatai egyértelműen azt bizonyítják, hogy ha esetleges hiányunkat kenyér- és takarmánygabonából, sertéshúsból, zsírból a Szovjetunió nem tudta pótolni, akkor ezeket a termékeket más piacról, tőkés devizáért kellett beszerezniünk. A Szovjetunióból származó élelmiszerimportunk az utóbbi években inkább választékbővítő jellegű volt.

A Szovjetunióból hoztuk be 1975-ben a finom- és víztelenített szesz 69,4%-át, a halkonzerv 25,5%-át, a nyers növényolaj és zsír 21,5%-át. Ezenkívül takarmánytejtport, italféleségeket, édesipari termékeket és teát importáltunk a Szovjetunióból.

Az elkövetkezendő években — a termelésszakosodás várható kibővülését is figyelembe véve — nem számolhatunk a behozatal lényeges emelkedésével. Növekedhet a halkonzervek, a tea, az asztali só és a vetőmagvak behozatala.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI GÉPEK, MŰTRÁGYÁK ÉS NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK KÖLCSONÖS SZÁLLÍTÁSA

Mezőgazdaságunk és élelmiszeripari termelésünk növekedését a hazai ipari háttérágazatok termékei mellett jelentősen elősegítették azok a gépek, berendezések és felszerelések, illetve műtrágyák és növényvédő szerek, melyeket a nemzetközi munkamegosztás keretében szereztünk be a külső piacról, nem utolsósorban a Szovjetunióból.

A Szovjetunió nagyméretű mezőgazdasági és élelmiszeripari gépgyártással rendelkezik. A széles termelési bázis lehetővé teszi, hogy a gyártásszakosítás keretében a Szovjetunió nagy szerepet vállaljon *mezőgazdaságunk és élelmiszeriparunk gépellátásában*.

A gyártásszakosítás keretén belül a Szovjetunióból szerezzük be a *traktorok* nagy részét, az SZK—5, az SZK—6 *gabonakombájnokat*, s azok fejlesztett változatait, a *rizskombájnt*, a *magtisztító gépek* egy részét, a *vetőgépeket* és egyéb *berendezéseket*.

A magyar élelmiszeripari üzemekben szovjet hús- és zsírfeldolgozó, malomipari, sütő- és tésztaipari gépek és berendezések dolgoznak.

Az 1976-ban behozott 6047 darab traktorból 4959, az 1183 gépvontatású ekéből 503, az 1632 kultivátorból és boronából 1080, az egyéb terménybetakarító gép 347 darabjából 331, az 1489 gabonakombájnából 883, az egyéb több műveletű terménybetakarító 772 darabjából 243, a 431 iparinövény-betakarító gépből 251, a 619 magtisztító és osztályozó gépből

270, a 200 darab terményosztályozó gépből 132, az 1971 egyéb gépvontatású takarmánybetakarítóból 700, a 290 darab vontatóból 215 származott a Szovjetunióból.

Ugyanakkor az elmúlt két évben szocialista *mezőgép- és élelmiszeripari gépelexportunk* több mint 40%-a a Szovjetunióba irányult. 1976 végéig több mint 257 gyümölcs és zöldség konzervgyári berendezést, 190 paradicsompüré gyártó berendezést, 154 paradicsom- és gyümölcslégyártó gépsort, 70 uborka- és 190 zöldborsó-feldolgozó berendezést, 408 baromfivágó és zsigerelő gépsort, 8724 hűtőtelepet, 107 malmot, 1511 tojóházi berendezést, 60 sajtgyártó berendezést, 31 sajtérlelő berendezést, közel 4000 húsfeldolgozó gépet, 15 453 gabonacsávázót, 923 zöldborsócséplő gépet szállítottunk a Szovjetunióba.

Hosszú lejáratú kereskedelmi egyezmények keretében jelenleg paradicsompüré-, gyümölcslé- és paradicsomlé-, uborka- és zöldborsó-feldolgozó technológiai berendezéseket, tojóházi, sajtgyártó és érlelő gépsorokat, gabonacsávázókat, húsipari gépeket szállítunk. Ezeknek a gépeknek és berendezéseknek gyártása a kétoldalú gyártásszakosítási megállapodás szerint magyar profil. Az AGROMAS keretében a közös műszaki fejlesztés eredményeként kifejlesztett kertészeti és szőlőművelési gépekből és manipuláló gépsorokból a ránk szakosított 24-féle géptípusból 1975-ben például több mint 350 db-ot szállítottunk. A felsoroltak mellett többek között még állattenyésztő telepeket, növényvédő gépeket és gabonacsávázókat exportálunk.

Az elkövetkezendő közép- és hosszú távú tervidőszakban is jelentősen növekszik a kölcsönös mezőgazdasági és élelmiszeripari gép és berendezés külkereskedelmi forgalma.

Műtrágyaszükségletünk kielégítésében jelentős a szovjet behozatal szerepe. Az összes behozott műtrágya értékének 21,5%-át 1976-ban a Szovjetunióból szereztük be, több mint 2,5 millió tonna hatóanyagú importált műtrágyából 857 149 tonnát a Szovjetunióból vásároltunk meg.

A mezőgazdasági termelés fejlesztése megköveteli a műtrágyaadagok további fokozását.

Az 1980-ig létesítendő műtrágyagyártási beruházások megvalósítása után lehetővé válik nitrogénműtrágya-szükségletünk kielégítése hazai forrásokból. Azután lényegileg csak komplex műtrágyák formájában importálunk nitrogénműtrágyát.

Foszforműtrágyából jelentősen növekszik behozatalunk. A foszforműtrágya-szükséglet kielégítésében jelentős szerepe lesz a Szovjetuniónak, a kingiszepi foszforlelő telepek feltárása, illetve a műtrágyagyártás fokozásában kialakult közös beruházás megvalósítása megteremti ennek lehetőségét.

A kálíműtrágya-szükséglet fokozottabb kielégítésében is szerepet vállalt a Szovjetunió a kialakulóban levő agrokémiai együttműködés keretében.

Növényvédő és gyomirtó szerekekkel való ellátásunkat megalapozza az Interchim keretében létrejövő kooperáció, beleértve a szovjet—magyar gyártásszakosítási megállapodásokat is.

A már említett kétoldalú agrokémiai megállapodás lehetővé teszi a hazai növényvédőszer-gyártás megalapozott távlati fejlesztését mennyiségi, illetve minőségi vonatkozásban, ugyanakkor a választék bővülését is eredményezi.

Az elmúlt években, különösen a nagyüzemi állattenyésztés térhódításával gyors ütemben növekedett a vegyipari termékek — például *állatgyógyászati készítmények, antibiotikumok* — iránti igény. Az állatgyógyászati készítményekből a IV. ötéves tervidőszakban jelentős kivitelünk volt a Szovjetunióba.

Az állattenyésztés gyógyszer- és tápszerigényének kielégítésében, a hazai termelés fejlesztésében számolunk a szocialista integráció kiszélesedésével, beleértve a szovjet–magyar együttműködés további bővítését is. Részt veszünk a moziri takarmányélesztő üzem létrehozásában, a lizin, a metionin, az A- és E-vitaminyártás kooperáció útján történő fokozásában.

Венгерско-советский внешнеторговый оборот товаров сельского хозяйства и пищевой промышленности развивался успешно. Результаты специализации продукции в области сельскохозяйственного машиностроения и химической промышленности в большой мере содействовали значительному повышению материально-технического снабжения сельского хозяйства и пищевой промышленности. В предстоящий период взаимные поставки имеют тенденцию к повышению и этому оказывает помощь усовершенствование различных форм многостороннего сотрудничества стран-членов СЭВ и в рамках этого, двухстороннего венгерско-советского сотрудничества.

Der ungarisch–sowjetische Aussenhandelsverkehr von landwirtschaftlichen Produkten und Nahrungsmitteln hat sich erfolgreich entwickelt. Die Ergebnisse der Erzeugungsspezialisierung auf dem Gebiete des landwirtschaftlichen Maschinenbaus und der chemischen Industrie haben im grossen Masse zur bedeutenden Erhöhung der materiellen-technischen Versorgung der Landwirtschaft und Lebensmittelindustrie beigetragen. Im Laufe der nächsten Periode haben die gegenseitigen Warenlieferungen eine wachsende Tendenz, wozu die Vervollkommenung der Forme der vielseitigen Zusammenarbeit zwischen den RGW-Ländern und innerhalb deren der ungarisch–sowjetischen zweiseitigen Zusammenarbeit eine Hilfe leistet.

The Hungarian–Soviet foreign trade circulation of agricultural and food products has been developing successful. The results in the field of specialization of agricultural machine production and chemical industry has greatly contributed to the significant increase of material-technical equipment of the agriculture and food industry. In the next period the mutual turnover of commodities will show an increasing tendency, in which a great part will be taken by the perfection of several forms of multilateral cooperation between the member-countries of COMECON and those of bilateral cooperation between Hungary and the Soviet Union within this.

res
jav
ké
m
ül
kil
fel
öt
a r
cil
me
pr
sz

ma
gy
ké
me
ba

eg

ma
ma
eg